

Atvejo vadybos teisinis reguliavimas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJA

Guoda Vaičekauskaitė,
SADM Socialinių paslaugų skyrius

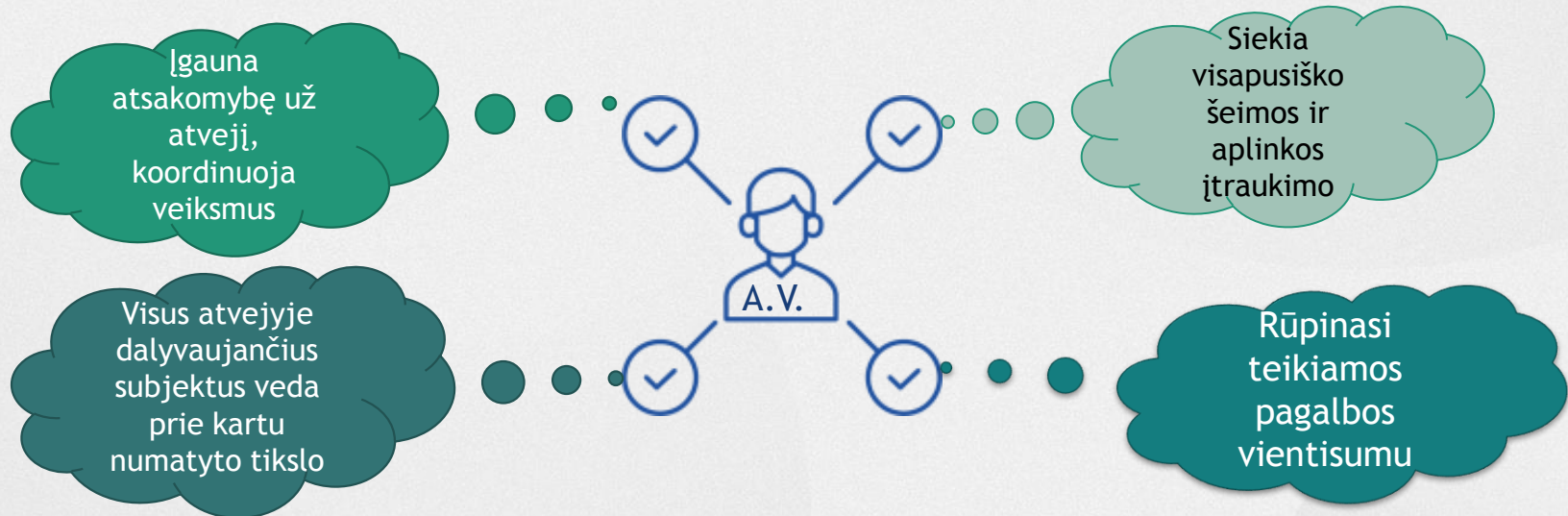
2018 m. balandis, Vilnius

Iš kur atvejo vadyba?

- Atsirado JAV prieš daugiau nei 40 metų kai prasidėjo psichinę ir proto negalią turinčių asmenų deinstitutionalizavimo judėjimas;
- Vienas iš šiandien labiausiai paplitusių socialinio darbo metodų;
- Socialiniame darbe tai reiškia vieno žmogaus/šeimos atvejo, situacijos valdymą, koordinavimą, „administravimą“;
- Pagrindinė kliūtis teikiant /gaunant pagalbą - įstaigų, paslaugų fragmentiškumas, koordinavimo trūkumas, todėl...

... todėl

Atvejo vadybininkai užtikrina kliento ryšius su pagalbos ir įstaigų tinklais bei koordinuoja skirtingus tinklų komponentus, kad klientui būtų suteikta tinkama pagalba

Kas yra atvejo vadyba?

- **Atvejo vadyba** - atvejo vadybininko **koordinuojamos kompleksinės pagalbos vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą organizavimas bei teikimas**, siekiant jiems padėti įveikti iškilusius socialinius sunkumus, kurių sėkmingas sprendimas sudarytų prielaidas išvengti galimų vaiko teisių pažeidimų ir sudarytų sąlygas savarankiškai užtikrinti vaiko teises bei teisėtus interesus.
- **Atvejo vadybininkas** - **socialinis darbuotojas, koordinuojantis atvejo vadybos procesą**, paskirtas savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos ar kitos įstaigos, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus teikti socialines paslaugas šeimoms savivaldybėje, vadovo ar jo įgalioto asmens.
- **Atvejo vadybą sudaro:**
  - šeimos poreikių pagalbai vertinimas (socialinės rizikos veiksnių reikšimosi šeimoje lygiai, vaiko ir jo šeimos apsaugos faktorių vertinimas);
  - pagalbos organizavimas;
  - pagalbos plano sudarymas;
  - pagalbos plano įgyvendinimo koordinavimas;
  - šeimos stebėseną.

Kokiu teisiniu pagrindu atvejo vadyba?

- Atvejo vadyba - pagalbos teikimo vaikui ir šeimai „metodas“ įteisintas Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (VTAPĮ);
- Atvejo vadybos tvarkos aprašas.

**Atvejo vadyba pagal
Atvejo vadybos tvarkos aprašą**
(SADM 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141)

Atvejo vadybos tvarkos aprašo turinys

Atvejo vadybos tvarkos aprašas

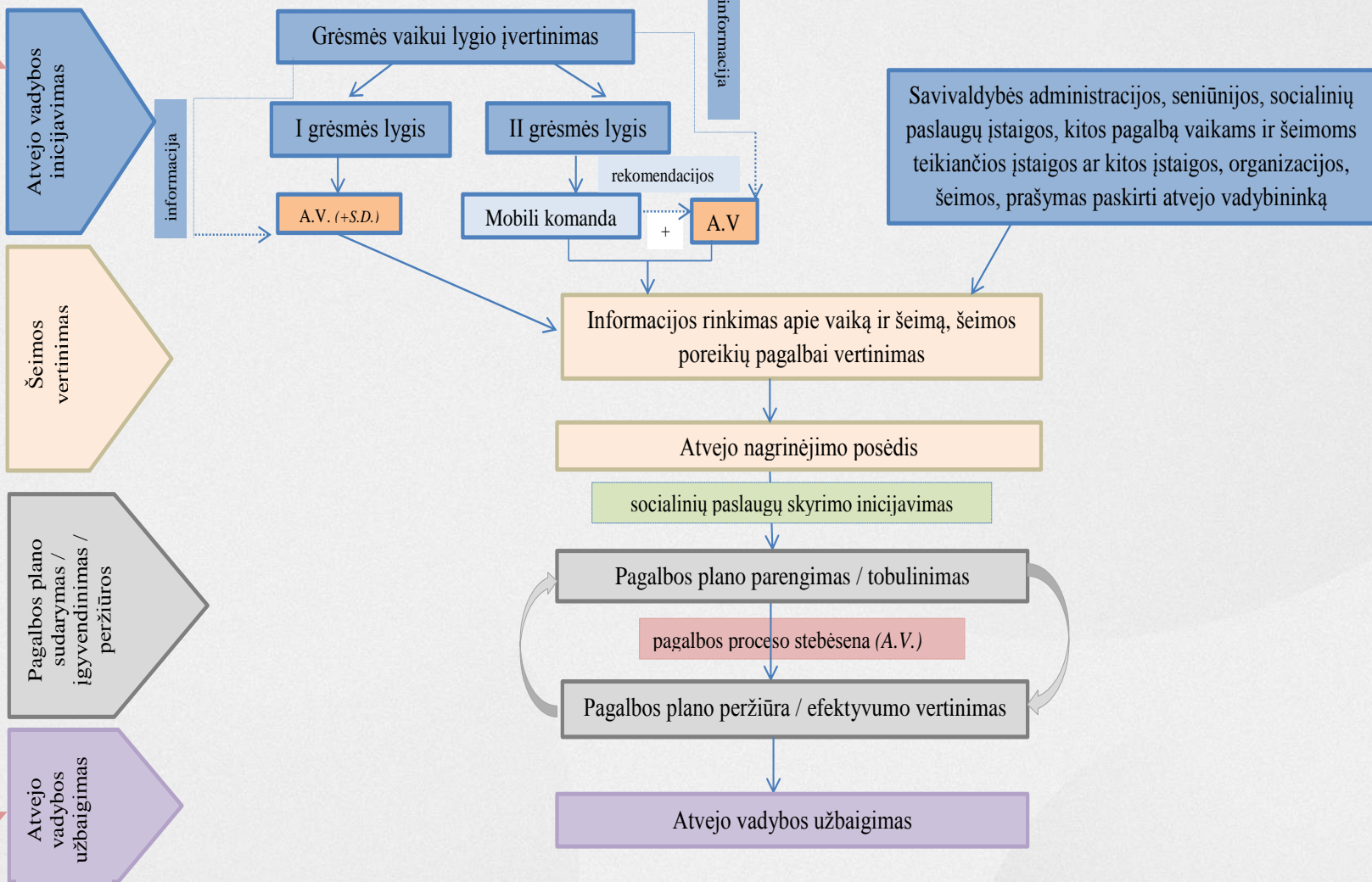
- Bendrosios nuostatos;
- Atvejo vadybos taikymas ir inicijavimas;
- Atvejo nagrinėjimas;
- Šeimos poreikių pagalbai vertinimas, pagalbos plano sudarymas ir įgyvendinimas, šeimos stebėseną, pagalbos plano peržiūra;
- Atvejo vadybos proceso užbaigimas;
- Atvejo vadybos koordinavimas savivaldybėje.

Atvejo vadybos tvarkos aprašo priedai

- 1 priedas - Šeimos poreikių pagalbai vertinimo forma;
- 2 priedas - Pagalbos vaikui ir šeimai planas;

Atvejo vadybos schema

Šeimos stebēšana

Kaip taikoma ir inicijuojama atvejo vadyba?

Savivaldybė suteikia įgaliojimus savivaldybės socialinių paslaugų įstaigai ar kitai įstaigai vykdyti atvejo vadybos funkcijas ir koordinuoti atvejo vadybos procesus savivaldybėje (prioritetas NVO)

Nustačius grėsmės lygį...

- VVTAĮT teritorinis padalinys ne vėliau kaip kt. darbo dieną kreipiasi į socialinių paslaugų centrą (SPC) , kuriam suteikti įgaliojimai, dėl atvejo vadybininko paskyrimo;
- Kartu su kreipimusi pateikia visą turimą informaciją;
- Ne vėliau kaip kt. darbo dieną SPC vadovas paskiria atvejo vadybininką ir socialinį darbuotoją ir apie tai informuoja VVTAĮT teritorinį padalinį.

Nenustačius grėsmės lygio...

- bet esant poreikiui vaikui ir šeimai gauti kompleksinę pagalbą atvejo vadybą gali inicijuoti savivaldybės administracija, seniūnija, socialinių paslaugų įstaiga, kitos pagalbą vaikams ir šeimoms teikiančios įstaigos ar kt. įstaiga, organizacija, šeima;
- VVTAĮT teritorinio padalinio atstovas į procesą neįtraukiamas;
- Sprendimas dėl atvejo vadybininko priimamas per 7 darbo dienas nuo prašymo gavimo, apie tai informuojant prašymą pateikusį asmenį

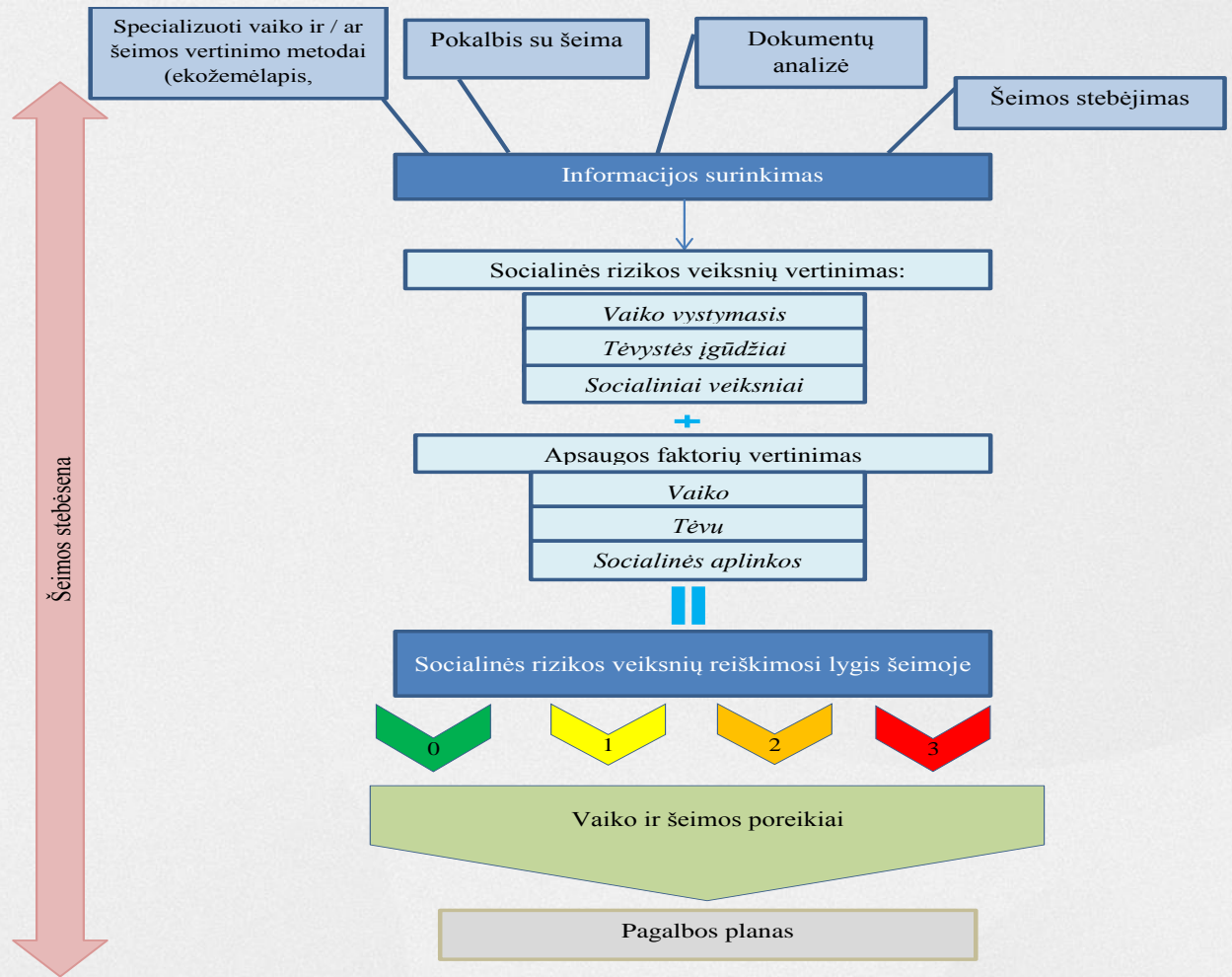
Kaip nagrinėjamas atvejis?

- Atvejai nagrinėjami posėdžiuose: *per 7 darbo dienas arba kt. darbo dieną po mobiliosios komandos intensyvaus darbo su šeima pabaigos ir rekomendacijų pateikimo;*
- Informacijos rinkimas ir poreikių vertinimas;
- Į posėdį kviečiama šeima, VVTAJT teritorinio padalinio atstovas, kt. asmenys, specialistai pagal poreikį (*užtikrinamas konfidencialumas*);
- Posėdžio metu - *išklausoma šeima, pristatoma turima informacija, aptariami pagalbos tikslai, uždaviniai, sudaromas pagalbos planas, sutariama, ką dar būtina įtraukti į procesą, kito posėdžio laikas, informacijos apsikeitimo tvarka, plano kopija pateikiama visiems.*
- VVTAJT teritorinio padalinio atstovo sprendimas dėl vaiko dalyvavimo posėdyje;
- Jeigu yra poreikis, inicijuojamas sprendimas dėl socialinių paslaugų skyrimo.

Kaip įvertinami šeimos poreikiai pagalbai?

- Kompleksiškai, apimant tris sritis - vaiko vystymasis, tėvystės įgūdžiai, socialiniai veiksniai;
- Įvertinami esami:
  - socialinės rizikos veiksniai ir jų reikšimosi šeimoje lygiai (0, 1, 2, 3);
  - vaiko ir šeimos apsaugos faktoriai;
- Turimų duomenų analizė, pokalbis su šeima, šeimos stebėjimas;

Šeimos poreikių pagalbai vertinimo schema

Kaip sudaromas pagalbos planas ir jis įgyvendinamas?

- Pati šeima, naudodamasi tinkama pagalba, gali geriausiai įvardinti savo poreikius ir galimybes;
- Sudarant pagalbos planą - atsižvelgiama į socialinės rizikos veiksnius (*jų reikšimosi lygį, dažnumą, trukmę, vaiko poreikių nepatenkinimo priežastis, sąsajas bei atsiradimo priežastis*) bei vaiko ir jo šeimos apsaugos faktorius;
- Pagalbos planas konkretus ir visiems suprantamas (*aiškūs įsipareigojimai, vykdytojai ir terminai; atsakomybės už plano priemonių, veiksmų nevykdymą; įvertinamos galimos rizikos įgyvendinimui, priemonės kai vaikui nustatyta laikinoji globa*);

Kaip vykdoma šeimos stebėseną ir pagalbos plano peržiūros?

- Pagalbos plano peržiūros (*esant I grėsmės lygiui - 1 k./6 mėn.; esant II grėsmės lygiui - <60 d., 1 k./4 mėn.*);
- Pagalbos plano tikslinimas (*atsižvelgiant į pokyčius, suteiktos/teikiamos pagalbos šeimai tinkamumą, pakankamumą, pagalbos plano šeimai efektyvumą*);
- Pagalbos plano įgyvendinimo koordinavimas;
- Šeimos stebėseną (*stiprybės, apsaugos faktoriai, „sėkmės istorijos“; šeimos nuomonė apie gautą pagalbą, pastebėjus neigiamą įtaką - per 7 darbo dienas organizuojamas posėdis to priežastims išsiaiškinti*);
- Peržiūrėti pagalbos planą, atliekamas pagalbos efektyvumo vertinimas (*poveikis šeimos situacijai, socialinės rizikos veiksniams; vertinamos visos priemonės; būtinas šeimos įtraukimas ir pagalba pasiruošiant vertinimui; gali būti įspėjimas dėl atsakomybės taikymo*);
- Esant nepatenkintam poreikiui - Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus (TBK) įtraukimas;

Kada ir kaip užbaigiama atvejo vadyba?

- Atvejo vadybos procesas užbaigiamas, kai atvejo nagrinėjimo posėdžio metu visi procese dalyvaujantys specialistai, atlikę vaiko ir jo šeimos situacijos vertinimą, nustato, kad:
  - šeima pajėgi savarankiškai užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus;
  - pagalbos plane numatyta ir teikta pagalba nepadėjo tėvams pakeisti elgesio su vaiku, jie neužtikrina vaiko teisių arba jas pažeidžia;
  - šeima išsikėlė (nebegyvena) iš savivaldybės, kurioje pradėtas šeimos atvejo vadybos procesas.

Kaip koordinuojama atvejo vadyba savivaldybėje?

- Atvejo vadybininkai įdarbinami socialinių paslaugų įstaigose;
- Užtikrinama atvejo vadybininkų kompetencija;
- Organizuojami periodiniai pasitarimai dėl pagalbos vaikams ir šeimoms organizavimo savivaldybėje;
- Atvejo vadybininkai ir SPC atstovai įtraukiami į savivaldybių socialinių paslaugų planų rengimą, kt. strateginio planavimo procesus dėl pagalbos vaikams ir šeimoms;
- Užtikrinamos tinkamos darbo sąlygos, kt. priklausančios garantijos, sudaromos galimybės dirbti lanksčiu darbo grafiku, įtraukti individualios priežiūros personalą, SPIS;
- Užtikrinamas asmenų, specialistų dalyvavimas atvejo vadybos procese, esant poreikiui įtraukiamas TBK.

Kuo skiriasi...?

atvejo vadybininkų funkcijos

nuo

socialinių darbuotojų funkcijų

- Kompleksinis poreikių vertinimas;
- Pagalbos teikėjų telkimas;
- Pagalbos organizavimas;
- Pagalbos plano sudarymas
- Pagalbos proceso koordinavimas;
- Socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, veiklos koordinavimas;
- Prevencinės pagalbos koordinavimas, pasitelkiant skirtingus šaltinius bei renkant ir analizuojant informaciją apie pagalbos teikėjus vietas bendruomenėje;
- Dalyvavimas kuriant bei plėtojant pagalbos ir paslaugų sistemą seniūnijoje ir (ar) savivaldybėje;
- Siūlymų teikimas dėl pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų poreikio užtikrinimo savivaldybėje
- Siūlymų teikimas savivaldybės TBK dėl pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų poreikio užtikrinimo savivaldybėje;
- ...

- Socialinės pagalbos šeimoms jų socialinėje aplinkoje planavimas ir teikimas;
- Socialinis darbas su vaiku ir šeima konsultuojant (individualiai ir grupėmis), teikiant emocinę pagalbą ir didinant motyvaciją;
- Šeimai reikalingos informacijos ir žinių teikimas, įgūdžių ugdymas;
- Tarpininkavimas šeimai dėl pagalbos;
- Siūlymų teikimas dėl pagalbos šeimai efektyvumo;
- Siūlymų teikimas dėl pagalbos plano, jame numatytų priemonių vaikui ir jo šeimai, atsižvelgiant į pakitusius šeimos poreikius ir (ar) pakitusią šeimos situaciją;
- ...

Krūviai:

Atvejo vadybininkų

- Maksimalus atvejų, vienu metu tenkančių vienam atvejo vadybininkui, skaičius yra 30-40.

Socialinių darbuotojų

- Vienu metu tenka ne daugiau kaip 10 šeimų, kuriose VVTAIT teritorinis skyrius yra nustatęs grėsmės vaikui lygį.
- Maksimalus šeimų, su kuriomis vienu metu dirba socialinis darbuotojas, dirbantis su šeima, skaičius yra 15.

Ką daryti su šeimomis, kurios šiuo metu gauna paslaugas?

- Šeimoms, kurioms pagalba buvo pradėta teikti iki įsigaliojant Atvejo vadybos tvarkos aprašui, per 1 mėnesį paskirti atvejo vadybininkus, kurie per 5 mėnesius nuo jų paskyrimo dienos pervertintų šių šeimų pagalbos poreikius ir prireikus inicijuotų atvejo nagrinėjimo posėdžius dėl pagalbos planų sudarymo Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

S O C I A L I N Ē S   A P S A U G O S   I R   D A R B O   M I N I S T E R I J A

